

Aan de Vestigingsdirecteuren van de Penitentiaire
Inrichtingen

**Sectordirectie
Gevangeniswezen**

Divisie Individuele Zaken
Proces doorplaatsing

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Postbus 30132
2500 GC Den Haag
www.dji.nl

Contactpersoon
M. Keijzer
Sr. Selectiefunctionaris
T 08807 25678
m.keijzer@dji.minjus.nl

Datum 16 juli 2018

Bijzonderheden
Vervangt circulaire nr.
5645409/10 d.d.
5 januari 2010

Aard circulaire
Bekendmaking van beleid

Bijlagen
4

circulaire

Beleid gedetineerden met vlucht-
/maatschappelijk risico

Met het verschijnen van deze circulaire vervalt de circulaire 'Beleid gedetineerden met vlucht-/maatschappelijk risico' van 5 januari 2010 (kenmerk 5645409/10/DJI). De bijbehorende bijlage IV is aangescherpt ten aanzien van de volgende punten:

- Bij het bepalen van het risicoprofiel wordt het belang van slachtoffers meegewogen;
- GVM gedetineerden geven van tevoren aan met welke nummers zij willen bellen zodat de directeur kan toetsen of er een weigeringsgrond aanwezig is;
- De afschaling van het risicoprofiel van gedetineerden uit de bijzondere voorziening voor terroristen is bijgesteld.

In de *Lijst gedetineerden met een vlucht-/maatschappelijk risico* (lijst GVM) – wordt onderscheid gemaakt tussen gedetineerden met het profiel *Verhoogd*, *Hoog* of *Extreem*. Of een gedetineerde een verhoogd, hoog of extreem vlucht-/maatschappelijk risico vormt, wordt bepaald in het maandelijks Operationeel Overleg (OO). **Zie bijlage I.**

Daar vindt op basis van informatie van het GRIP, het Openbaar Ministerie, de penitentiaire inrichting waar de gedetineerde verblijft of op grond van andere relevante informatie een afgewogen besluitvorming plaats. Gedetineerden die bij eerste plaatsing of in het verdere verloop van hun detentie geen risico vormen anders dan normaal, worden niet besproken in het OO tenzij hier op basis van aanvullende of nieuwe informatie aanleiding toe is. Deze gedetineerden worden niet vermeld op de lijst GVM.

Veroordeling tot een levenslange gevangenisstraf is op zichzelf geen beslissend criterium voor plaatsing op de lijst GVM.

Profiel Extreem

Gedetineerden met het profiel *Extreem* worden geplaatst in de Extra Beveiligde Inrichting (EBI) of de Terroristen Afdeling (TA) te Vught en Rotterdam. Voor deze inrichtingen c.q. afdelingen gelden regimesspecifieke toezichts- en veiligheidsmaatregelen.

In incidentele gevallen, bijvoorbeeld wanneer voor een gedetineerde van de EBI of TA zorg geïndiceerd is die het zorgniveau van die afdelingen overstijgt, kan het voorkomen dat plaatsing op basis van die indicatie elders noodzakelijk is. Dit geldt ook voor het profiel 'hoog'. Het is daarom van groot belang dat in deze

gevallen een goede communicatie en overdracht plaatsvindt tussen de verschillende inrichtingen opdat het toezicht, zoals geïncorporeerd in het regime van de EBI en TA, zoveel mogelijk gecontinueerd wordt.

Profiel Hoog

Voor de gedetineerden met het profiel *Hoog* geldt dat zij een dusdanig risico vormen dat zij wel in een reguliere, goed beveiligde inrichting (beveiligingsniveau III) geplaatst kunnen worden, maar dat de specifieke toezichtsmaatregelen zoals weergegeven in **bijlage II** in beginsel toegepast dienen te worden.

Voor de plaatsing van deze gedetineerden zijn negen inrichtingen met beveiligingsniveau III aangewezen. Het betreft hier de volgende vestigingen: PI Vught, PI Almere, PI Leeuwarden, PI Achterhoek, PI Rotterdam (locatie: De Schie), PI Zwaag Hoorn, PI Krimpen aan den IJssel en PI Zuid-Oost (locatie: Roermond)

Profiel Verhoogd

Gedetineerden met het profiel *Verhoogd* kunnen in elke inrichting met beveiligingsniveau III geplaatst worden. Ook voor deze categorie gedetineerden geldt dat standaard toezicht in beginsel uitgevoerd dient te worden zoals weergegeven in **bijlage III**.

Ordemaatregelen en toezicht

Het uitoefenen van toezicht zoals weergegeven in de **bijlagen II en III** valt binnen het kader van de Penitentiaire beginselenwet (Pbw).

Controle op bezoek, telefonie en post valt onder het toezicht conform de artikelen 36, 38 en 39 van de Pbw. Hiervan dient de vestigingsdirecteur voorafgaand mededeling te doen aan de gedetineerde.

Naast het opnemen en uitluisteren van de gesprekken moeten GVM-ers vooraf doorgeven met welke nummers zij willen bellen zodat de directeur kan toetsen of er een weigeringsgrond aanwezig is. Op grond van de Pbw kan de directeur bepaalde telefoongesprekken weigeren indien dit zich niet verdraagt met belangen van orde en veiligheid in de inrichting, van slachtoffers of van de opsporing van strafbare feiten.¹

Het onderzoek aan lichaam en/of kleding valt onder artikel 29 van de Pbw. Op grond van de artikelen 57 en 58 van de Pbw dient van het uitsluiten van deelname aan gezamenlijke activiteiten zoals sport en arbeid (zie **bijlage II**) door de vestigingsdirecteur schriftelijk mededeling te worden gedaan aan de gedetineerde. Tegen deze schriftelijke mededelingen bestaat de mogelijkheid tot het indienen van beklag.

Verantwoordelijkheid vestigingsdirecteur

Wanneer het OO het profiel *Verhoogd*, *Hoog* of *Extreem* aan een gedetineerde toekent, wordt de vestigingsdirecteur hiervan per mail in kennis gesteld door de secretaris van het OO. Ook over tussentijdse wijzigingen van het profiel wordt de vestigingsdirecteur per e-mail geïnformeerd. De vestigingsdirecteur stelt de gedetineerde schriftelijk in kennis van plaatsing op de lijst GVM (en van de daaraan verbonden consequenties). Het besluit van de vestigingsdirecteur dient

¹ In 2018 wordt de handreiking Toezicht op de contacten met buiten gepubliceerd.

voldoende onderbouwd te zijn. Het OO levert hiertoe de bouwstenen aan. De adviesrapportages van het GRIP worden opgenomen in het Penitentiair Dossier. Het opleggen van de maatregelen is ter beoordeling van de vestigingsdirecteur. De uitvoering van de maatregelen en het toezicht hierop valt onder de verantwoordelijkheid van de vestigingsdirecteur. Ook de beoordeling van de noodzaak tot en de bepaling van verdere beperkende maatregelen valt onder zijn verantwoordelijkheid.

De vestigingsdirecteur stelt het OO (via het GRIP en in afschrift aan de secretaris) per mail in kennis wanneer hij besluit de toezichtmaatregelen, behorende bij het risicoprofiel, niet uit te voeren of wanneer hij besluit om aanvullende maatregelen te treffen. Indien het OO zich hier niet in kan vinden, bespreekt de voorzitter van het OO dit met de betreffende vestigingsdirecteur. Indien er geen overeenstemming wordt bereikt, wordt de zaak voorgelegd aan de (plv) divisiedirecteur.

Na toekenning van een profiel vindt een periodieke toetsing plaats. Deze is in beginsel halfjaarlijks, tenzij zich dringende redenen of wijzigingen voordoen die leiden tot tussentijdse toetsing. De vestigingsdirecteur kan, indien hij hier aanleiding toe ziet, tussentijds een voorstel tot wijziging van het profiel voorleggen aan het OO. Dit voorstel dient te worden ingediend bij de secretaris van het OO.

Ten behoeve van het OO zullen de inrichtingen maandelijks aan het GRIP rapportages aanleveren van alle gedetineerden die op de lijst GVM staan. Deze rapportage betreft het OO bij haar periodieke toetsing.

Het plaatsingsproces voor de lijst GVM is schematisch weergegeven in **bijlage IV**.

Toezending van de lijst GVM

De toezending van de lijst GVM geschiedt maandelijks en na tussentijdse mutaties middels een vaste verzendlijst aan de vestigingsdirecteuren en de Hoofden Detentie en Re-integratie. De vestigingsdirecteur bepaalt welke functionaris binnen zijn inrichting verder de beschikking krijgt over de lijst GVM. Deze functionarissen worden niet in de vaste verzendlijst opgenomen. Mutaties met betrekking tot de verzendlijst dienen zo spoedig mogelijk te worden doorgeven aan de secretaris van het Operationeel Overleg, Divisie Individuele Zaken, Postbus 30132, 2500 GC Den Haag.

Ik verzoek u met ingang van heden uitvoering te geven aan het toezicht zoals beschreven in deze circulaire.

De Minister voor Rechtsbescherming,
Namens deze,

A.J.F.M. Warffemius
Divisiedirecteur Individuele Zaken.

Bijlage I Toezichtsmaatregelen bij plaatsing op lijst GVM
Categorie: HOOG

Contacten met de buitenwereld	
Bezoek	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Individueel met toezicht ➤ Advies vragen aan GRIP ➤ Opnemen, afluisteren, vertalen gesprekken en zo nodig zenden aan GRIP
Telefonische contacten	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gedetineerde geeft van tevoren door met welke nummers hij wil bellen. De directeur controleert of er op grond van die telefoonnummers een weigeringsgrond is. ➤ Personeel houdt toezicht op belduur ➤ Maximaal 15 belminuten per dag, exclusief telefonisch contact met advocaat ➤ Opnemen, beluisteren en registreren gesprekken (waar nodig inschakelen tolkencentrum) ➤ Opgenomen gesprekken zonodig toezenden aan GRIP uitgewerkt op papier, voor zover het betreft (voorgenomen) crimineel handelen
Post	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Inhoudelijke controle, kopiëren en zo nodig toezenden brieven en poststukken aan GRIP

Inspecties	
Celinspecties	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uitgebreide inspectie: 2 per maand ➤ Bijzondere inspectie: op indicatie
Fouillering	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dagelijks
Visitatie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Na bezoek en op indicatie

Arbeid en andere activiteiten	
Arbeid	<ul style="list-style-type: none"> ➤ In de arbeidszaal ➤ Op indicatie van de vestigingsdirecteur celarbeid ➤ In beginsel geen baantjes als reiniger, etc Bij het verlenen van een baantje wordt dit gemeld aan het GRIP (OO)
Luchten en sporten	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gemeenschappelijk- afhankelijk van bouwkundig concept en mogelijkheden personeel. Ter beoordeling aan vestigingsdirecteur eventueel individueel

Transport	
Niet spoedeisend	➤ In principe BOT (op advies OM, DV&O en GRIP)
Spoedeisend zonder DV&O	➤ In samenwerking met de lokale politie

Bijlage II Toezichtsmaatregelen bij plaatsing op lijst GVM
Categorie: VERHOOGD

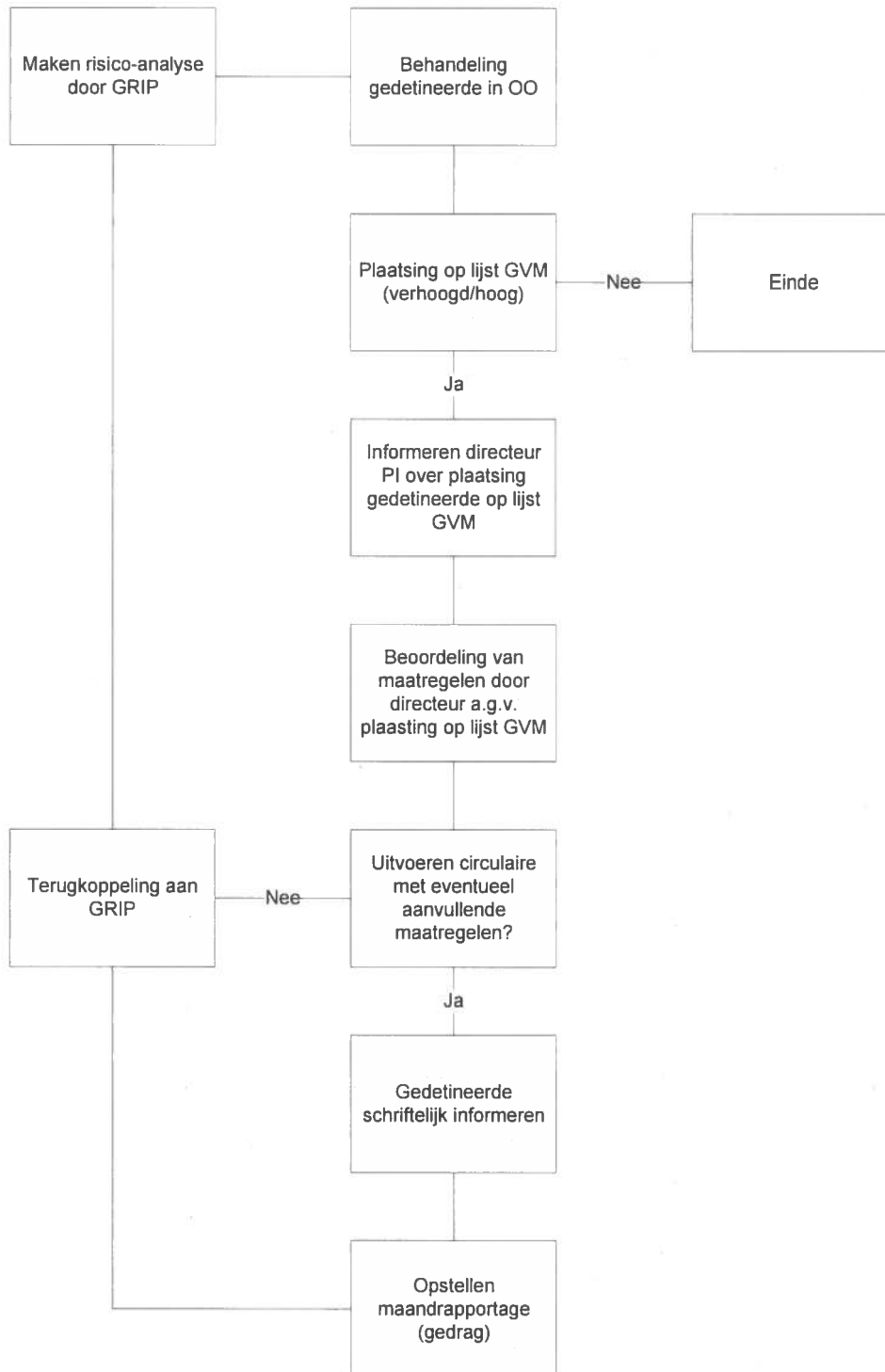
Contacten met de buitenwereld	
Bezoek	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gemeenschappelijk bezoek ➤ Advies vragen aan GRIP
Telefonische contacten	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Waar mogelijk en zo nodig gesprekken opnemen en beluisteren (waar nodig inschakelen tolkencentrum) ➤ Gedetineerde geeft van tevoren door met welke nummers hij wil bellen. De directeur controleert of er op grond van die telefoonnummers een weigeringsgrond is
Post	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Inhoudelijke controle van brieven en andere poststukken

Inspecties	
Celinspecties	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uitgebreide inspectie: 1x per maand ➤ Bijzondere inspectie; op indicatie
Fouillering	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wekelijks
Visitatie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Na bezoek en op indicatie

Arbeid en andere activiteiten	
Arbeid	<ul style="list-style-type: none"> ➤ In de arbeidszaal ➤ In beginsel geen baantjes als reiniger, etc Bij het verlenen van een baantje wordt dit gemeld aan het GRIP (OO)
Luchten en sporten	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gemeenschappelijk

Transport	
Niet spoedeisend	<ul style="list-style-type: none"> ➤ In principe Extra Beveiligd Vervoer (EBV) (op advies OM, DV&O en GRIP)
Spoedeisend zonder DV&O	<ul style="list-style-type: none"> In samenwerking met de lokale politie

Bijlage III Plaatsingsproces lijst GVM

Notitie

Deze notitie heeft betrekking op het risicoprofiel van gedetineerden en de opzet en werkwijze van het Operationeel Overleg

1. Risicoprofiel

1.1. Achtergrond

Ingevolge art. 13 van de Penitentiaire Beginselenwet (Pbw) worden penitentiaire inrichtingen onderscheiden naar mate van beveiliging en is het aan de Minister om de criteria te bepalen waaraan gedetineerden moeten voldoen om voor plaatsing in een inrichting of een afdeling binnen een inrichting in aanmerking te komen. Deze criteria zijn neergelegd in de (ministeriële) Regeling Selectie, Plaatsing en Overplaatsing Gedetineerden (RSPOG). Door de selectiefunctionaris wordt een risicoprofiel van de gedetineerde vastgelegd, waarop de gedetineerde wordt geplaatst in een daarvoor geïndiceerde inrichting of afdeling (art. 22, lid 4 RSPOG).

Volgens de Memorie van Toelichting op de RSPOG is het risicoprofiel opgebouwd uit twee elementen, t.w. het vluchtrisico en het maatschappelijke risico. Essentiële indicatoren voor bepaling van het vluchtrisico zijn ontvluchtelingen of pogingen daartoe, perspectief van uitlevering, lengte strafrestant (minimaal enkele jaren) en informatie/tips geverifieerd op actualiteit, betrouwbaarheid en concreetheid door het meldpunt Gedetineerden Recherche Informatie Punt (GRIP). Het delict is de doorslaggevende factor bij de bepaling van het maatschappelijke risico, waarbij de belangrijkste aspecten van het delict zijn de ernst, aard, politieke of maatschappelijke gevoeligheid van het delict en de achtergrond van de veroordeling, de mogelijkheid van wraakacties (door de gedetineerde of naar de gedetineerde) en het ingeschatte recidiverisico bij ernstige delicten (voortgezet crimineel handelen).

Het Openbaar Ministerie speelt een belangrijke rol bij de verstrekking van de informatie ten behoeve van de vaststelling van het risicoprofiel. Met name de indicatoren voor vaststelling van het maatschappelijk risico zijn enkel bij het Openbaar Ministerie aanwezig.

De verspreiding van de lijst GVM onder de penitentiaire inrichtingen heeft tot doel de inrichtingen een risico-indicatie te geven van de op de lijsten voorkomende personen, zodat doeltreffende maatregelen genomen kunnen worden om de veiligheid van zowel personeel, gedetineerden als de maatschappij zo goed mogelijk te kunnen waarborgen.

1.2. Criteria risicoprofiel

Om het risicoprofiel vast te stellen dient steeds een evenwichtige inschatting gemaakt te worden die eventuele kandidaten vormen in de zin van vlucht- en maatschappelijk risico. Bij de bepaling en vaststelling van het risicoprofiel gelden de volgende uitgangspunten:

- Per individueel geval zal een zorgvuldige afweging op basis van objectieve en subjectieve criteria plaats moeten vinden.
- De informatie betreffende vlucht- en maatschappelijk risico dient Actueel, Betrouwbaar en Concreet (ABC formule) te zijn.
- Indien uit de ter beschikking gestelde informatie bij eerste plaatsing geen aanwijzing is voor een verhoogde mate van vlucht- en/of maatschappelijk risico, dan wordt voor deze persoon het profiel *Standaard* vastgesteld.
- Gedetineerden met een al dan niet in eerste aanleg opgelegde levenslange gevangenisstraf worden niet op de lijst GVM geplaatst, maar op een aparte lijst "Levenslanggestraften".¹ Onderstaande criteria kunnen ertoe leiden dat betrokkene bovendien wordt geplaatst op de lijst GVM.

¹ Voor deze gedetineerden geldt dat de directeur naar lokaal beleid de nodige maatregelen treft die een ongestoorde ten uitvoerlegging van de levenslange gevangenisstraf garandeert.

Notitie

Deze notitie heeft betrekking op het risicoprofiel van gedetineerden en de opzet en werkwijze van het Operationeel Overleg

Uitgaande van het voorgaande vormen onderstaande criteria de basis voor de bepaling en vaststelling van het risicoprofiel:

- Concrete informatie van GRIP/DNRI/OM/Landelijk Parket en tips waaruit voornemens van ontvluchting blijken;
- Daadwerkelijk ontvlucht geweest of betrokken geweest bij een (voorbereiding van een) ontvluchtingspoging tijdens huidige of eerdere detentie al dan niet gepaard gaande met geweld of dreiging daartoe;
- Aard/ernst, politieke of maatschappelijke gevoeligheid van het delict;
- Slachtofferbelang. Risico van ongewenste confrontatie met slachtoffers van of anderszins betrokkenen bij het door de gedetineerde gepleegde misdrijf;
- Lidmaatschap van/ rol in terroristische/criminele organisatie;
- Verdacht van/veroordeeld voor (al dan niet onherroepelijk) voor een terroristisch misdrijf;
- Actief bezighouden met radicaliserings-/wervingsactiviteiten;
- Liquidatiegevaar: reëel gevaar zowel van binnenuit als van buitenaf op de persoon of liquidatiedreiging vanuit de persoon naar anderen;
- Verdacht van /veroordeeld (al dan niet onherroepelijk) tot een gevangenisstraf plus tbs;
- Reëel vermoeden van of sprake van voortgezet crimineel handelen;
- (Mogelijke) uitlevering en de te verwachten weerstand hiertegen;
- Geld, macht, middelen en mogelijkheden;
- Mediagevoeligheid doordat de zaak van gedetineerde of diens gedrag binnen de inrichting de landelijke media heeft gehaald of waarbij de ontvluchting van die gedetineerde tot grote maatschappelijke onrust zal leiden.

1.3. Juridische consequenties

De gedetineerde wordt, voorafgaand aan eventueel door de directeur ten nemen toezichtsmaatregelen, schriftelijk geïnformeerd over plaatsing op de lijst GVM.

Maatregelen die de rechtspositie van de gedetineerden beperken zullen door de directeur opgelegd moeten worden. Tegen deze beslissing staat beklag en beroep open. Indien het risicoprofiel leidt tot overplaatsing naar een andere inrichting c.q. een bijzondere voorziening (zoals EBI, opvang voor terroristen) is dit een beslissing van de selectiefunctionaris waartegen bezwaar/beroep kan worden ingesteld.

Notitie

Deze notitie heeft betrekking op het risicoprofiel van gedetineerden en de opzet en werkwijze van het Operationeel Overleg

2. Operationeel Overleg

2.1. Doel

Het Operationeel Overleg vindt maandelijks plaats. Doel van het overleg is:

- het bespreken van voorstellen tot plaatsing op de *Lijst Gedetineerden met een vlucht-/maatschappelijk risico* (Lijst GVM) en het nemen van besluiten tot het al dan niet op de lijst plaatsen
- het periodiek bespreken van de gedetineerden die op de lijst zijn geplaatst
- het besluiten tot het verlengen van de plaatsing op de lijst dan wel het afvoeren van de lijst
- het eventueel herwaarderen naar een ander risicoprofiel

2.2. Samenstelling

Aan het Operationeel Overleg nemen deel:

- Hoofd proces doorplaatsing van de Divisie Individuele Zaken of een door hem daartoe aangewezen selectiefunctionaris
- GRIP
- Vertegenwoordiger van het Landelijk Parket
- Vestigingsdirecteur
- Vestigingsdirecteur van een inrichting met het profiel Hoog op uitnodiging
- Selectiefunctionaris (secretaris)
- Vertegenwoordiger kernteam GW/VB (accountmanager)

2.3. Werkwijze

- Het GRIP geeft aan de secretaris middels de prélijst² aan welke gedetineerden in het eerstvolgende Operationeel Overleg besproken dienen te worden;
- Uiterlijk drie werkdagen voor de bespreking ontvangen de leden van het Operationeel Overleg van de secretaris de te bespreken stukken;
- In het eerstvolgende Operationeel overleg wordt op basis van de criteria, genoemd onder punt I.3, bepaald welk profiel voor de gedetineerde wordt vastgesteld;
- Indien plaatsing op de lijst niet nodig blijkt, wordt de gedetineerde van de prélijst afgevoerd;
- Indien van de gedetineerde het profiel verhoogd, hoog of extreem wordt vastgesteld, wordt de gedetineerde op de lijst GVM geplaatst;
- Van gedetineerden voorkomend op de lijst GVM vindt, mede op basis van de maandelijkse rapportage uit de vestiging, een periodieke toetsing naar de noodzaak tot continuering op de lijst plaats (zie verder onder 2.4);
- De in het overleg vastgestelde mutaties worden door de secretaris in principe uiterlijk de volgende werkdag in de lijst GVM verwerkt;
- Na verwerking wordt de aangepaste lijst per mail verzonden naar de geadresseerden;
- In de mail worden de mutaties welke in de lijst zijn verwerkt, vermeld. Daarbij worden de gegevens van de betreffende gedetineerde en de penitentiaire inrichting verwerkt.

² Ook de selectiefunctionarissen kunnen kandidaten bij GRIP aandragen voor de prélijst. Verder kunnen kandidaten op voordracht van het OM en de vestigingsdirecteur van de PI worden besproken.

Notitie

Deze notitie heeft betrekking op het risicoprofiel van gedetineerden en de opzet en werkwijze van het Operationeel Overleg

2.4. *Periodieke toetsing*

- Na plaatsing op de lijst GVM vindt een periodieke toetsing plaats. Deze is in beginsel halfjaarlijks, tenzij zich dringende redenen of wijzigingen voordoen die kunnen leiden tot tussentijdse toetsing³.
- De toetsing kan aanleiding geven tot afvoeren van de lijst, ofwel herwaardering naar een ander risicoprofiel.
- *1ste toetsing*: een half jaar na plaatsing op de lijst GVM.
- *2de toetsing*: één jaar na plaatsing op de lijst GVM.
- Van gedetineerden die uitgeplaatst worden uit de EBI wordt het profiel *Hoog* vastgesteld. Na één jaar vindt een herbeoordeling plaats. Als zich daartoe ontwikkelingen aandienen kan de gedetineerden gaandeweg dat jaar voor een eerdere overgang naar een ander profiel in aanmerking komen.
- Van gedetineerden die uitgeplaatst worden uit de bijzondere voorziening voor terroristen (TA) wordt het profiel Verhoogd vastgesteld of Hoog als daar aanleiding toe is. Conform GVM-systematiek maakt de directeur van de inrichting een afweging over het opleggen van toezichtsmaatregelen, en rapporteert maandelijks aan het GRIP. De commissie van het Operationeel Overleg adviseert over de eventuele noodzaak tot het opleggen van toezichtsmaatregelen.

³ Van gedetineerden die verblijven in de EBI dan wel op een afdeling voor terroristen vindt periodieke toetsing niet plaats in het Operationeel Overleg. Hier zijn andere voorzieningen voor getroffen.